

in sneller tempo opgebouwd werd. Was er een groote geldschat, een groot
 kapitaalbesit aanwezig geweest, om daarmee ^{de eerste} machines te koop, dan was er
 een goed begin geweest. Maar Rusland, ^{in economisch zin} de voren een arm land zonder kapitaal,
 was door de wereldoorlog nog meer verarmd en verwoest; en daarna was, door de
 29. burgeroorlog, ^{door Europa gestelde} de aanvallen der witte legers op de nieuwe vrijheid, het nog
 aanwezige productieapparaat geheel te gronde gericht. Spoorwegen, bruggen,
 lokomotieven, yzerfabrieken, kolenmijnen, ^{opgebruikt zonder vernieuwing} was alles ^{nu} (haast) onbruikbaar. Uit
 niets moest ^{nu} het productieapparaat opgebouwd worden, dwz door middel van
 arbeid met primitieve werktuigen, die daarom byna geen overschot kon opleveren.
 En nadat in de eerstkomende jaren deze eerste nood eenijzins hersteld was,
 bleef dit het groote probleem: hoe kan men uit onproductieve arbeid zoveel
 overschot halen, dat daarmee de groote productiemiddelen van een hogere
 techniek kunnen opgebouwd worden, opdat daardoor de arbeid ^{der toekomst} productiever
 wordt? Het antwoord kan slechts dit zijn: door de uiterste ontbering en
 spaarzaamheid. Hoe minder arbeid aan voedsel, kleren, woning besteed wordt,
 hoe meer aan spoorwegen, elektrische centrales, machines besteed kan worden.
 Voor een deel konden de machines in Europa, in Amerika gekocht worden,
 en dat moest, als in Rusland daarvoor nog de technische middelen ontbraken.
 Maar ^{voor} de betaling moesten Russische producten uitgevoerd worden; een
 oud ^{voor} Rembrandt uit de Hermitage of een kostbaar handschrift hielp maar een
 druppel. Russische producten waren levensmiddelen, graan vooral; dus
 machines koopen beteekende minder brood, minder vleesch en eieren, meer
 honger in de sleden. Het was ^{voor de massa} (geen) vrijwillige ontbering; de regerende ^{en prijzen} bureaucratie
 legde ze op door vaststelling van de loonen, door ~~afbreuk~~ vaststelling van de graan-
 levering door de boeren, door ^{De eene zijde van dit proces was, dat} geforceerde uitvoer. ^{De arbeidersmassa's} ^{werd} op die wijze
 een deel van het product afgenomen, m.a.w. zij werden uitgebuit, ~~waart~~ ten dienste van
 de accumulatie, de opbouw van het productieapparaat. De andere zijde was de
 voortdurende felle strijd met de boeren om het graan, die de ^{gehele} ~~geschiedenis~~ ^{geschiedenis} van de Sovjetrepubliek

beheerscht. ~~By~~ werd aan Rusland opgelegd door de moeilijkheden van het opbouw probleem.

De tweede hindernis lag in de ~~menschen~~ ^{het gemis aan discipline,} menschen. Voortdurend zyn de klachten over de ^{langzaamheid} ~~menschen~~, de onverschilligheid, de onbedrevenheid der arbeiders. De Russische arbeiders waren, als boven beschreven, voor een groot deel pas van het land gekomen, in hun hart nog boeren, met hun ^{gehele} ~~hart~~ hant aan het dorp verbonden, en nog volkomen boersch in hun ~~werk~~ werk- en denkmanier. By het oorspronkelyke boerenleven behoort een spontaan ~~en~~ ^{en} wisselend arbeidstempo, door geen uiterlyke kommando geregeld, maar alnaar de ^{eischen} ~~omstandigheden~~, die de natuur en het arbeidsproces opleggen, soms vol krachtige ingespannen vlyt, dan ontspannend, en als er tijd is, rustig lui erend. ~~In~~ In de kapitalistische landen heeft ~~het kapitalisme~~ ^{in de ontwikkeling van een eeuw} de machine en de dwingende macht van het kapitaal (de arbeiders geschoold tot een regelmatig, van buiten af opgelegd arbeidstempo, dat met ^{En tegelyk hun geest getraind tot snelle opmerkzaamheid, gespannen aandacht} de ontwikkelig der machine steeds sneller en inspannender werd. Het spreekt van zelf, dat de Russische arbeiders ^{zich} ~~dit~~ arbeidstempo niet dadelijk konden aanwennen; ~~en dat was niet anders~~ en dat hun die alertheid, die zorgvuldige gespannen oplettendheid, die de volmaakte moderne machine eischt, nog ~~het~~ geheel ontbrak. Dat was een reden, niet slechts van geringe produktiviteit van hun werk, maar bovendien van groote verliezen door verwaarloozing of verkeerde behandeling der machines.

De industrialisering van Rusland ^{houdt meer in zich} ~~is niet anders~~ dan het koopen van machines en bouwen van elektrische centrales: het eischt de ^{algehele} ~~omvorming~~, de geestelyke vernieuwing van een volk, een diepinnerlyke verandering en modernisering van zyn wezen ^{uit de staat van natuurwesen tot zelfbewustzijn, onbegrip en} ~~en~~ zyn werkgewoonten, zyn karakter. Wat wij in Rusland zien gebeuren, is dus nog meer dan ^{de} ~~een~~ ~~industriële~~ opbouw van het stoffelyke, technische produktie apparaat; het is ^{in opbouw tenens van zyn geestelyke voorwaarden, het is} ~~een~~ vernieuwing van een volk, ~~het~~ zyn sprong uit het rijk der Barbaarschheid, wel nog niet in het rijk der vrijheid, maar toch in dat der beschaving, dat de weg opent naar toekomstige vrijheid.

Wat in Russische geschriften steeds opbouw van het kommunisme of socialistische opbouw heet, is dus inderdaad industriële opbouw, technische opbouw van de grootindustrie. Dat was de noodzakelyke taak, die ^{door} (de geschiedkundige ontwikkeling)

~~Deze~~ ~~stelling~~ ^{(was voor hen de brug, waarover} stelling, dat kommunisme alleen op de basis van een hoog ontwikkelde techniek mogelijk is, ^{zij er toe kwamen,} aan de Bolsjewiki gesteld werd.) ~~aan~~ ^{die historische taak} ~~vervullen~~ ^{te vervullen.} die historische taak ~~vervullen~~ ^{op} ~~veelzins~~ uitstekende wijze.) En dit bepaalt hun gedachten, hun idealen. Hun denken en trachten, dagen nacht, is techniek, productie apparaat; het ideaal, dat zij bewonderen is Amerika. Maar wordt theoretisch geacht, maar meer nog bewonderen ze God. Amerika, ~~als~~ ^{het meest kapitalistische van de kapitalistische landen,} wordt hun als voorbeeld ~~voorgehouden~~. En in de door eenjarige ^{officiële} pers voorlichting bewerkte onwetende naïviteit vragen de boeren en de arbeiders aan de Amerikaanse bezoeker, ^{dat} ~~daar~~ ^{toch zeker} ook alle mensen kommunist zijn, ~~en~~ ^{en} atheïst zijn. ~~En de belangrijkste stelling,~~ ~~dat kommunisme alleen op de basis van een hoog ontwikkelde techniek mogelijk is, zijn de Bolsjewiki gevonden.~~ Zoo breed het op het eerste gezicht vreemde verschijnsel begrijpelijk, dat het in Rusland meest bewonderde en als voorbeeld gestelde land Amerika, het meest kapitalistische van alle kapitalistische landen is

Wat is nu eigenlijk het karakter, het wezen van de Russische maatschappij? Welke naam past voor haar, tot welke soort behoort zij?

In Rusland heerscht geen kommunisme. Kommunisme ~~in de praktijk~~ betekent, dat de arbeiders zelf meester zijn over de produktiemiddelen en over het produktieproces. ~~Wat~~ ~~in~~ Rusland zijn de arbeiders geen meester over de produktiemiddelen, ~~zij~~ ^{deze} behoren aan de staat, en zij krijgen loon, door de ^{regeringsorganen} ~~staat~~ vastgesteld, en zij hebben te gehoorzamen aan de directeuren die de regering over hen stelt.

Maar deze staat, is deze niet hun staat, waerover zij, de arbeiders, meester zijn? ^{Heel} ~~Is~~ Rusland niet "het vaderland der arbeidersklasse"? De arbeiders bezitten geen middel om over staat en regering te gebieden. De sovjet democratie is een lege naam; soms na vele jaren komt een sovjetcongres bijeen, om redoveringen te horen en toe te juichen, maar op de regeringspolitiek heeft het geen invloed. Niet de sovjets, maar de kommunistische partij regeert. Maar ook hier komt het partijcongres slechts eens per jaar bijeen; de eigenlijke regering ligt in handen van de opperste partijburocratie, die tevens opperste staatsburocratie is. Zij regeert staat en partij, benoemt in alle baantjes, is meester

over de pers (vrijheid van drukpers heerscht natuurlijk onder de diktatuur niet), heeft dus reusachtige invloed op de publieke opinie in de partij. ~~De arbeidersklasse~~ De arbeidersklasse is politiek even goed als economisch ~~afhankelijk~~ onderworpen aan de regering. Alle macht middelen zijn in handen van de regering.

Het economisch stelsel is wat steeds met de naam staatsocialisme is aangeduid. De staat meester over de productie, de ~~afgevoerde~~ productie één planmatig samenhangend systeem, centraal geleid; de arbeiders in dienst van deze éine ondernemer, ontvangen als loon hun aandeel in het product, kopen van hem hun levensmiddelen. Natuurlijk verandert dit karakter er niet door, dat nog tal van kleine handwerksbedrijven bestaan, en een reusachtige tusschenhandel: het is de grote industrie van de staat, die beslissend is voor het geheel. Ook niet daardoor, dat ^{bepaalde} (organen of onderdelen ^{een grote mate van} zelfstandigheid) bezitten, zooals de cooperaties, die zorgen voor de verdeling der levensmiddelen. Natuurlijk staat de landbouw er buiten en geldt dit enkel voor de industrie; de oneindige versplintering van de landbouw in kleinbedrijfs ~~is~~ maatte centrale productie onmogelijk. Die nieuw gevormde rationeele grootbedrijven in de landbouw, de kolchozen, zijn cooperatieve bedrijven, dus met grote zelfstandigheid; maar toch onder zeer sterke opperste leiding en toezicht van de staat, die hun de industrieele productiemiddelen levert en hun producten ontvangt. De staat is de grote kapitalistische ondernemer; de arbeiders zijn niet slechts in zijn dienst, maar worden door hem beheerscht en uitgebuit; men kan dus, met nog meer recht dan van staatsocialisme van staatskapitalisme ^{maatschappelijk} spreken.

Er is veel geschreven over de vraag, wat eigenlijk het ^{maatschappelijk} karakter van Rusland is. Is er gelykheid van allen, die als vrije producenten meester over hun productie zyn? Dat is zeker niet het geval. Is er dan een heerschende en een beheerschte klasse? De bourgeoisie, zooals ze in W. Europa bestaat, was verdwenen, of t. m. haar restjes machteloos gemaakt. ~~Wat~~ Trotsky en anderen hebben geredeneerd: omdat er geen bourgeoisie is, of deze machteloos is, kan het niet anders zyn, dan dat de arbeidersklasse de heerschende klasse is. Wy hebben gezien, hoe weinig dit met de feitelijke toestand van de arbeiders strookt. Maar wat dan? Moeten wy de boeren - ^{een klein} ^{van} een kleinburgerlyke karakter - als de heerschende

klasse beschouwen? Zy zijn de groote meerderheid; zy konden ook telkens de regering dwingen, hun belangen waarte nemen. De russische ^{Bolsjewistische} (regering) is dan ook wel genoemd een regering, ^{die} ten dienste van de boerentklasse, de eigentlyk heerschende, de industrie organiseert en de arbeiders uitbuit. Maar ziet men, hoe de staat met zyn groote ^{georganiseerde} (macht) de ongeorganiseerde massa der boeren regeert, dwingt, en hun zyn wil oplegt, dan blyft ook ~~dit~~ een geuromgen konstruktie.

Toen in het midden der twintiger jaren steeds sterker de West-Europese kommunistische kritiek tegen Rusland loskwam, toen ^{betend werd} ~~toen~~, hoe weinig de bolsjewistische namen en leunen op de werkelijkheid pasten, en ^{dat} in Rusland niet de arbeiders heerschten, toen ~~toen~~ kwam een nieuwe beschouwing: de bolsjewistische heerschappij is een overgang tot een nieuw kapitalisme. Onder de Nep. breidde zich het gebied van particuliere ondernemingen, vooral in de handel, steeds uit; aan buitenlandsch kapitaal worden concessies gegeven, om het aan de opbouw van Rusland te laten deelnemen - maar telkens weer wordt getracht, als ze te machtig worden, ze te belemmeren en de particuliere handel terug te dringen. In het regeringsapparaat, ook in de ekonomische leuende organen zijn tal van burgerlijke elementen, die ~~ze~~ hun macht gebruiken voor persoonlijke kooisery en verrijking van vrienden (De ~~Russische~~ K.P. bestaat zelf uit tot verschillende klassen behorende elementen (Dit geveep) by de primitiviteit van een industrie in eerste opkomst, deed vaak de vraag rijzen, of hier niet hetzelfde gebewide als ^{in de 18de eeuw} ~~toen~~ in Europa by het eerst opkomend kapitalisme, toen ook de staat ook ~~door~~ sterke sleun de industrie op de been hielp).

Is het echter noodig, steeds weer oude namen en oude begrippen op nieuwe ^{overstapen} ~~toestanden~~ ^{wereld, sinesen} toe te passen? In de Franche revolutie zag het volk ~~nieuwe geld~~ de bourgeoisie opkomen als nieuwe geldmacht, die het onderdrukte en uitbuitte, en het wist dit niet anders uit te drukken, dan door van een nieuwe aristokratie te spreken. Er zijn dan nog geen nieuwe namen met de groote gevoelswaarden, die in de oude liggen. Maar de wereld ontwikkelt zich steeds ~~in~~ ^{nieuwe}, en als een vroeger verschijnsel zich later herhaalt, dan steeds in nieuwe vormen. Om het nieuwe Rusland te karakteriseren, behoeft men slechts de daadwerkelijke toestand precies aan te geven.

- en daarin lag hun betekenis -

Deze kongressen waren dan ook in werkelijkheid een onderlinge gedachtenwisseling en strijd over de richting van het staatsbestuur onder de regeerende bureaucratie zelf. Niet qua ambtenaar, maar qua ~~kommu~~ kommunist; d.w.z. het waren geen officiële konferenties, waar het hooge ambt, maar het waren kongressen, waar inzicht, besef van ~~de~~ maatschappelijke samenhang en overtuigingskracht besloten.

De regering, het bestuur, de onmiddellijke staatsmacht lag in handen van de bureaucratie, het groote leger van ambtenaren en beambten. Deze was niet identiek met de ~~boljsew~~ kommunistische partij, maar beide doordrongen elkaar sterk. De leiders van de partij, aan het hoofd van de staat en de verschillende departementen geplaatst, waren daardoor in een ^{gekomen} machtspositie, waardoor zij ook de partij zelf volkomen regeerden. En zooals de z.g. dictatuur van het proletariaat in werkelijkheid dictatuur van de partij was, zoo was deze z.g. dictatuur van de partij in werkelijkheid dictatuur van de hooge bureaucratie: wat als "het Russische proletariaat" tot de buitenwereld sprak, wat "de wil van het proletariaat" belichaamde waren een paar colleges van een paar dozijn ~~boljsew~~ regeerders. Men moet ook niet denken, dat deze bureaucratie geheel uit de arbeidersklasse of de kommunistische partij was voortgekomen. Voor het vervullen van alle posten had zij geen menschen genoeg; overal werden vroegere ambtenaren

x Inmerlyke stid p 45 onderaan

van het Tsarisme in posten gelaten of benoemd, die ze soms op de oude voet voortzetten. In zijn werk "Staat en revolutie", kort voor de Oktoberrevolutie in 1917 geschreven, had Lenin uiteengeset, dat de arbeidersklasse, als ze de staatsmacht veroverd, het oude bureaucratische apparaat vernietigt, daarvoor in plaats het zelfbesturende sovjetstelsel invoert, terwijl alle ^{besturende} functies, die nu uiterst eenvoudig zijn, door arbeiders tegen arbeidersloon worden verricht. De uitkomst leerde al zeer spoedig, dat in Rusland, door de daar heerschende ~~versto~~ omstandigheden, alles precies andersom gebeurde. Het bureaucratische apparaat werd niet vernietigd, maar overgenomen, terwijl de nieuwe heerschers zich er in nestelden en er mee versmolten. Het zelfbesturende sovjetstelsel ^(boljsewistische) verdween en de bureaucratie nam de geheele staatsmacht in handen. Zy was de werkelijke nieuwe regering.

Citaat Lenin 45 bovenaan.

Bekend is het woord van Lenin: Kommunisme, dat is elektrificatie met sovjetstelsel.
 Als alle korte ^{kernachtige} ~~leuzen~~ niet bestemd om letterlijk waar te zijn maar om een groote waarheid uit te drukken. Deze algemeene waarheid dat het heil van de vrye toekomst menscheit berust op twee dingen: groote productiviteit der arbeid door hoog ontwikkelde techniek en tegelyk volledige zelfbeschikking. Nu bestond het sovjetstelsel steeds meer alleen nog als naam, en eenige uiterlyke vormen van zelfbestuur. ~~het~~ ^{de} beperkte zich de opbouw van het kommunisme steeds meer tot de technische opbouw, waarvan de elektrificatie het ~~het~~ tekenende toppunt en de uitdrukking was.

Hier lag inderdaad een ~~groot~~ ^{grote} taak. De technische achterlykheid van Rusland was ontzaglyk. De landbouw in de vruchtbaarste korenlanden was primitief kleunbedrijf, soms nog met houten ploegen, die de grond alleen maar scheurden, niet omwierpen. Daar.. naast bestond nomadische veeteelt in de steppen, geheele provincies nog in een toestand ^{Aziatische} van ~~Carbaarschheid~~ ^{Carbaarschheid}. Kennis van lezen en schrijven was uitzondering, scholen bestonden byna niet. ~~De~~ ^{Daardoor warden de} hygienische toestanden in dorpen staad afsgryselyk. In de steden huerschte een primitief klein handwerk, de handel ^{was} (sjacher en marktkramerij - ~~de~~ ^{de grootindustrie opgevoerd}).

In West Europa was in de ontwikkeling van een geheel eeuw ^{de grootindustrie opgevoerd} ~~geleidelijk~~ ^{geleidelijk} de techniek ^{ontwikkelde zich} ~~verbeterd~~ ^{steeds betere}, ~~de~~ machines werden ingevoerd naarmate ze uitgevonden werden en naarmate tegelyk het kapitaal uit de opgehoopte meerwaarde groeide. Rusland had het voordeel ^{uit West Europa} - evenals indertyd Japan - de hoog ontwikkelde techniek, de producten van de modernste wetenschap, direct te kunnen overnemen, zonder alle tusschenvormen door te moeten maken. ^{in eens} Daardoor kon de productiviteit van de arbeid ^{tot groote hoogte opgevoerd}, de arbeid verlicht, ~~af~~ ^{op} overvloed geproduceerd worden, en ~~dit~~ ^{op} die grootere overvloed ^{seunden} (onderwijs, hygiene, beschaving, kultuur, wetenschap, grooter levensgenot. Grootindustrie voor de productie van werktuigen en alle levensbehoeften, spoorwegen voor ^{massaal} ~~het~~ ^{een} vervoer) elektrisch net voor ~~de~~ ^{energie} mechanische ~~kracht~~ ^{kracht} in de landbouw, ~~aan~~ ^{aan} elektrische centrales by rivierdammen, om van daar de energie overal heen te leiden, yzer en kolen industrie om ^{voordit alles} ~~de~~ ^{voordit alles} het materiaal te leveren, wetenschappelyke instituten en scholen om de ingenieurs, de chemici te leveren, ~~zij~~ als deskundigen in industrie en landbouw.

Europa inhaken, was dus het doel. Maar in korte tijd, in snel tempo dat inhaken, waar W Europa een eeuw aan had besteed. En daarom niet inhaken op de Europeesche, maar op de nieuwe Russische manier. ^{Wij weten hoe moderne} ~~de~~ Techniek en wetenschap het opzettelyk zoeken in plaats van het toevallige vinden, ^{in plaats van de overlevering, en het probeeren} de doelbewuste planmatige konstruktie ~~in plaats van het~~, in plaats van het persoonlijk ploeteren de organisatie stelt. Deze organisatie, deze doelbewustheid stelt Rusland in de ^{industriële} maatschappelyke opbouw. Was dese overgelaten aan het persoonlijk initiatief van partikulieren, van kapitalistische ondernemingen, die zich alleen doorwinst laten leiden, en los van elkaar, tegen elkaar konurreered hun fabrieken stichtten, dan zou die opbouw hier langzaam, daar speculatief opschietend, vaak ondoelmatic, onder grove verspilling van arbeid en kapitaal plaats vinden. De staat als meester van het geheele bedrijfsleven, kon de grootindustrie systematisch, naar ^{een groot} doelbewust plan, ~~op~~ opbouwen. ~~Wat~~ ~~aan~~ ~~werd~~ ~~het~~ ~~gehele~~ ~~productie~~ ~~proces~~ ~~plan~~ ~~matig~~, ~~ook~~ als één samenhangend geheel ~~bestuurd~~ ~~en~~ ~~opgebouwd~~ ~~Wat~~ ~~in~~ ~~de~~ ~~eerste~~ ~~jaren~~

Reeds in de eerste jaren (1923, 24 ?) werd zoo gehandeld dat de opperste ekonomische raad, het centrale bestuur van het bedrijfsleven, een plan en begroeting opmaakte, wat in het komende jaar ~~ook~~ gebouwd, afgemaakt, ontworpen kon worden, welke nieuwe fabrieken in bedrijf gesteld, welke spoorwegen, welke centrales, hoe groote productie in elke tak te verwachten, wat het meest onmiddellyk noodig was, wat vooreerst nog aan particulier en kleinbedrijf over te laten. Wetenschappelyke werkers werden uitgezonden om de natuurrykdommen ^{en} jertsen in elke plaats op te sporen, of belast met het ontdekken van betere werk- en bereidingsmethoden. Begaaide jonge arbeiders werden op de universiteiten gezonden om zoo snel mogelyk bekwaamheid als ingenieur of technikus te krijgen. En overal werd door een intensieve propaganda geestdrift gewekt voor de vooruitgang, zoodat ieder met inspanning van alle krachten meewerkte. In 1928 werd het eerste "vyfjarenplan" opgesteld, een programma van technische opbouw voor de volgende vijf jaren. Het spreekt van zelf, dat evenals by de vroege jaarlyksche plannen, ~~het~~ niet precies dat volbracht werd, wat het plan inhield; op allerlei punten was natuurlyk achterstand - nog had men het ekonomisch proces niet geheel in de hand.

~~Men moet dat niet doen~~ En men moet ook niet als maatstaf nemen de vaak blufferige ophemeling en voorspellingen, die voor ~~het~~ de propaganda onder het W Europeesch publiek bestemd ~~was~~ zijn. Objectief beschouwd is de ~~ind~~ opbloei van industrie en techniek in Rusland in de laatste 10 jaren zonder weerga. Door de kracht van doelbewuste planmatige organisatie van ~~het~~ de maatschappelijke arbeid. En de Russen weten dat ~~alt~~ zijn zich daarvan bewust: "inhalen en voorby streven" was de leus van het vijfjarenplan: ^{onze achterstand te overbruggen} (Europa niet enkel inhalen, wij hebben de middelen om dan, door onze organisatie, het kapitalistisch Europa, dat in zijn krisissen telkens blijft steken, ver achter ons te laten).

Dit is het grote beeld. Maar in de ^{uitvoering van de} bijzonderheden komen de moeilijkheden. Twee grote ^{zwaarig hindernissen} ~~moeilijkheden~~ stelden zich in der weg van deze ontwikkeling en maakten haar tot een pynlyk proces van ontberingen, byna-mislukkingen, strijd en twijfel, beide een gevolg van de gebrekkige ontwikkeling, beide onafscheidelyk van het pogen een hooge techniek op primitieve barbaarschheid ^{te erlen} op te richten. De eerste was het gemis aan kapitaal. In elke ~~samenleving~~, in elke menscheijke arbeid beruist hooge en productieve techniek daarop, dat vooaf de productie, middelen vervaardigd worden, waarmede later de levensmiddelen geproduceerd worden. ~~Maar~~ Arbeid op productiemiddelen verricht levert niet direct voedsel, dus moet er of voorraad zyn, of men moet hongeren en ontberen met het bewustzijn daardoor later overvloed te krijgen. Onder het kapitalisme wordt steeds meerwaarde geakkumuleerd, opge~~sp~~hoopt om daarmee regelmatig de productiemiddelen te vernieuwen. De heerschende klasse neemt dit akkumulatiefonds ook de arbeiders af, als deel van de heele meerwaarde; de noodzakelyke maatschappelyke functie van zorg voor dese akkumulatie valt de kapitalisten ten deel. In elke ontwikkelde maatschappij moet een deel van het totaal produkt daarvoor weggelegd, moet een deel van de arbeid daarvoor besbeed worden.

In Rusland waren de eischen voor akkumulatie hooger, naarmate